

PARGAS STAD, Social och hälsövårdsavdelningen	
PARAISTEN KAUPUNKI, Sosiaali- ja terveysosasto	
Ank.	10.2.2020
Scap.	
Dnr	583/05.00/2018
Dnro	

Paraisten kaupunki
Sosiaali- ja terveyslautakunta

SOSIAALIHUOLTOLAIN 56 §:N MUKAINEN MÄÄRÄYS

LASTENSUOJELUN MÄÄRÄAIKOJEN VALTAKUNNALLINEN VALVONTA

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) pyytää lastensuojelulain (417/2007) 27 a §:n perusteella kunnilta ja kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa tiedot lastensuojelulaissa säädettyjen määräaikojen noudattamisesta. THL luovuttaa keräämänsä tiedot Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira), joka siirtää ne edelleen sosiaalihuoltolain 3 §:n 2 momentissa säädetyn toimivaltajaon mukaisesti Lounais-Suomen aluehallintovirastolle.

Aluehallintovirasto on kiinnittänyt Paraisten kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan huomiota lastensuojelun määräaikoihin päätöksissään 11.2.2015 ja 9.8.2016. Lisäksi aluehallintovirasto on antanut päätöksessään 20.10.2015 Paraisten kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnalle huomautuksen siitä, että lastensuojelulain mukaisia määräaikoja on noudatettava.

Aluehallintovirasto päätöksessään 13.8.2018 kiinnitti Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan huomiota vastaisen varalle siihen, että lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisia määräaikoja on noudatettava palvelutarpeen arviointien valmistumisessa. Päätös perustui Paraisten kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan antamiin tietoihin kahdeksannelta tiedonkeruujaksolta (1.10.2017-31.3.2018).

Yhdeksännellä seurantajaksolla (1.4.2018-30.9.2018) Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan antamien vastausten perusteella ilmeni, että lastensuojeluilmoitusten seitsemän arkipäivän käsittelyaika ylittyi 15,7 %:ssa tapauksista. Lastensuojeluilmoituksia saapui yhteensä 204, joista 32 ylitti seitsemän arkipäivän käsittelyajan.

Samalla seurantajaksolla Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan antamien vastausten perusteella ilmeni, että palvelutarpeen arvioinnit ylittivät kolmen kuukauden käsittelyajan 48,9 %:ssa tapauksista. Palvelutarpeen arviointeja aloitettiin 47, joista 23 ei valmistunut kolmen kuukauden määräajan puiteissa.

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000
fax 02 251 1820
kirjaamo.lounais@avi.fi
www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22
20801 Turku

Kymmenennellä seurantajaksolla (1.10.2018-31.3.2019) Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan antamien vastausten perusteella ilmeni, että lastensuojeluilmoitusten seitsemän arkipäivän käsittelyaika ylittyi 9,8 %:ssa tapauksista. Lastensuojeluilmoituksia saapui yhteensä 184 lastensuojeluilmoitusta, joista 18 ylitti seitsemän päivän käsittelyajan.

Samalla seurantajaksolla Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan antamien vastausten perusteella ilmeni, että palvelutarpeen arvioinnit ylittivät kolmen kuukauden käsittelyajan 46,7 %:ssa tapauksista. Palvelutarpeen arviointeja aloitettiin yhteensä 75, joista 35 ei valmistunut kolmen kuukauden määräajan puitteissa.

Aluehallintovirasto pyysi 22.8.2019 Paraisten sosiaali- ja terveyslautakuntaa selvittämään seikat jatkuvalle lastensuojeluilmoitusten käsittelyaikojen ylityksille ja palvelutarpeen arviointien määräaikojen ylityksille ja kuvaamaan ne konkreettiset toimenpiteet, joilla se aikoo saattaa lastensuojeluilmoitusten käsittelyn ja palvelutarpeen arvioinnit lainsäädännön mukaisiksi. Selvityspyyntö sisälsi hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisen kuulemisen määräyksen antamiseen liittyen. Aluehallintovirastoon saapui Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan selvitys ja selitys 14.11.2019.

Tämän jälkeen aluehallintoviraston käytettävissä on ollut myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisemat yhdennentoista (1.4.2019-30.9.2019) tiedonkeruujakson tiedot lastensuojelun käsittelyajoista.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

RATKAISU

Aluehallintovirasto antaa Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnalle määräyksen noudattaa lastensuojelulain 26 §:n mukaisia käsittelyaikoja. Toiminta tulee saattaa lain mukaiseksi mahdollisimman pian, viimeistään 31.5.2020 mennessä. Mikäli Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunta ei ole saattanut lastensuojelun käsittelyaikoja lain vaatimalle tasolle, tulee aluehallintovirasto harkitsemaan uhkasakolla tehostetun määräyksen antamista.

PERUSTELUT

Säädökset

Lastensuojelulain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun.

Lastensuojelulain 4 §:n 1 momentin mukaan lastensuojelun on mm. pyrittävä puuttamaan riittävän varhain havaittuihin ongelmiin.

Lastensuojelulain 26 §:n 1 momentin mukaan lastensuojeluasia tulee vireille hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on saanut muutoin tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta.

Pykälän 2 momentin mukaan lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve.

Pykälän 3 momentin mukaan lisäksi on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita.

Pykälän 4 momentin mukaan arvion lastensuojelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeesta tekee sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä arvioi lapsen kasvuolosuhteita sekä huoltajien tai muiden lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden mahdollisuuksia huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta. Arviointi tehdään kyseessä olevan tapauksen olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. Arvioinnin tekemiseksi sosiaalityöntekijä voi tarvittaessa olla yhteydessä lapselle läheisiin henkilöihin sekä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin siten kuin sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään.

Pykälän 5 momentin mukaan palvelutarpeen arvioinnin tekemisessä on noudatettava, mitä sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetään. Arvio on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 §:n 1 momentin mukaan, kun kunnallisen sosiaalihuollon palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää sosiaalihuollon tarpeesta olevasta henkilöstä, hänen on huolehdittava, että henkilön kiireellisen avun tarve arvioidaan välittömästi. Lisäksi henkilöllä on oikeus saada palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Pykälän 2 momentin mukaan palvelutarpeen arviointi on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Arvioinnin tekeminen on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun asiakas, asiakkaan omainen tai läheinen tai hänen laillinen edustajansa on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnalliseen viranomaiseen palvelujen saamiseksi, jos: 1) henkilö on yli 75-vuotias; 2) henkilö saa vammaisetuksista annetun lain (570/2007) 9 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaista ylintä hoitotukea.

Pykälän 3 momentin mukaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arviointi on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja arvioinnin on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Pykälän 4 momentin mukaan arviointi tehdään asiakkaan elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa ja läheisensä sekä muiden toimijoiden kanssa. Arviointia tehtäessä asiakkaalle on selvitettävä hänen yleis- ja erityislainsäädäntöön perustuvat oikeutensa ja velvollisuutensa sekä erilaiset vaihtoehdot palvelujen toteuttamisessa ja niiden vaikutukset samoin kuin muut seikat, joilla on merkitystä hänen asiassaan. Selvitys on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää sen sisällön ja merkityksen. Arviointia tehtäessä on kunnioitettava

asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja otettava huomioon hänen toiveensa, mielipiteensä ja yksilölliset tarpeensa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä lasten ja nuorten sekä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseen. Ikään-tyneen väestön palvelutarpeen selvitystä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä vanhuspalvelulaissa säädetään. Lastensuojelutarpeen selvittämisestä palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä säädetään lastensuojelulaissa.

Pykälän 5 momentin mukaan palvelutarpeen arvioinnista vastaa palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö, jollei muualla laissa toisin säädetä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä.

Sosiaalihuoltolain 56 §:n 1 momentin mukaan, jos sosiaalihuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin sosiaalihuoltolain vastaista, aluehallintovirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Pykälän 2 momentin mukaan aluehallintovirasto voi velvoittaa kunnan tai kuntayhtymän noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla.

Sosiaalihuoltolain 57 §:n mukaan, jos sosiaalihuollon ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että kunta tai kuntayhtymä on sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä aluehallintovirasto voi antaa kunnalle tai kuntayhtymälle taikka virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle virkamiehelle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle. Aluehallintovirasto voi, jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Selvitys

Aluehallintovirasto vastaanotti Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan selvityksen ja kuulemisen 14.11.2019. Selvityksestä ilmenee, että yhdeksännellä seurantajaksolla (1.4.2018-30.9.2018) Paraisten perheysikön tilanne on ollut haastava. Yhdeksännen ja kymmenennen seurantajakson aikana Paraisten perheysikössä on vaihtunut 12 työntekijästä seitsemän (neljä sosiaalityöntekijää, yksikön esimies, sosiaaliohjaaja ja perhetyöntekijä). Kymmenennellä seurantajaksolla Paraisten perheysikkö on saanut yhden uuden sosiaalityöntekijän viran, yhden pitkäaikaisen sosiaaliohjaajan viran vakinaistettua sekä toimistotyöntekijän 50 % työpanoksen. Selvityksen mukaan alkuvuodesta 2019 alkaen Paraisten perheysikössä on ollut uudistunut organisaatorakenne, jossa palvelutarpeen arvioinneista vastaa yksi sosiaalityöntekijä työparinaan sosiaaliohjaaja.

Lisäksi vuoden 2020 aikana Paraisten perheysikköön haetaan kaksi sosiaaliohjaajan virkaa, perhetyöntekijän toimi ja 50 % toimistotyöntekijän toimi. Toinen sosiaaliohjaajan viroista sijoitetaan sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin. Toinen sosiaaliohjaajan vi-

roista ja perhetyöntekijän toimi sijoitetaan lasten- ja vanhempainneuvolaan, jotta perheet saisivat avun ja tuen varhaisemmassa vaiheessa, jonka seurauksena lastensuojeluilmoitusten määrä ja palvelutarpeen arviointien määrä vähenee.

Selvityksen mukaan lastensuojeluilmoitusten käsittelyaikoja tullaan seuraamaan päivittäin ja tilanteisiin, joissa käsittelyaika on umpeutumassa, puututaan välittömästi. Palvelutarpeen arviointien osalta tilanteita seurataan viikoittain ja tilanteissa, joissa käsittelyaika on umpeutumassa, puututaan välittömästi. Lastensuojeluilmoitukset arvioidaan välittömästi, kun ne vastaanotetaan joko päivystävän sosiaalityöntekijän tai muun paikalla olevan sosiaalityöntekijän toimesta.

Yhdestoista tiedonkeruujakso (1.4.2019-30.9.2019)

Yhdennellätoista tiedonkeruujaksolla Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan antamien vastausten perusteella lastensuojeluilmoitusten seitsemän arkipäivän käsittelyaika ylittyi 7,6 %:ssa tapauksista. Samalla tiedonkeruujaksolla palvelutarpeen arvioinnit ylittivät kolmen kuukauden käsittelyajan 39,5 %:ssa tapauksista Paraisilla.

Arviointi

Aluehallintovirasto toteaa, että lastensuojelulain mukaisia määräaikoja on seurattu 1.4.2014 alkaen eli tätä arviointia laatiessa päätyneitä seurantajaksoja on ollut 11. Näistä jaksoista Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan antamissa vastauksissa seitsemän kertaa lastensuojelulain mukaiset määräajat ovat ylittyneet.

Aluehallintovirasto toteaa, että lastensuojelulaissa on säädetty määräajoista, joilla turvataan lasten ja perheiden oikeuksien varhainen ja yhdenvertainen toteutuminen. Määräaikojen tarkoituksena on, että asiat tulee käsitellyksi kohtuullisessa ajassa. Lastensuojeluasian vireille tulojen ja lastensuojelutarpeen selvitysten lain mukainen käsittely ja määräajoissa pysyminen on välttämätön osa asiakkaiden oikeusturvaa ja lasten oikeutta erityiseen suojeluun.

Aluehallintovirasto toteaa edelleen, että lainsäätäjä on pyrkinyt määräajoilla varmistamaan sen, että lastensuojeluasioiden käsittelyyn kohdennetaan riittävästi voimavaroja. Palvelutarpeen arviointi on jokaisen lapsen kohdalla aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta. Palvelutarpeen arvioiminen voi kestää enimmäisajaksi säädetyn kolme kuukautta ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa; esimerkiksi silloin kun joudutaan odottamaan lääketieteellisten tutkimusten valmistumista. Lähtökohta on, että palvelutarpeen arvioinnin tulee valmistua enimmäismääräaikaan lyhyemmässä ajassa.

Aluehallintoviraston aiemmin antamista huomion kiinnittämisistä ja huomautuksesta huolimatta Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunnan sosiaalihuollon vastuualueella on edelleen sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain vastaisia ylityksiä niin lastensuojeluilmoitusten käsittelyajoissa kuin palvelutarpeen arviointien käsittelyajoissa.

Selvityksessään Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunta on antanut konkreettisia toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi vuoden 2020 aikana. Asiassa saadusta selvityksestä ilmenee, että Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunta on jo vuonna 2019 ryhtynyt

toimenpiteisiin käsittelyaikojen saattamiseksi lainmukaisiksi (muun muassa sosiaalityöntekijän lisäys ja organisaatiomuutos). Nämä toimenpiteet eivät ole kuitenkaan olleet riittäviä. Määräaikojen ylitykset ovat laskusuunnassa, mutta palvelutarpeen arviointien käsittelyajat eivät ole lähelläkään lain edellyttämää tasoa.

Koska Paraisten sosiaali- ja terveyslautakunta on asiassa saadun selvityksen perusteella ryhtynyt toimenpiteisiin palvelutarpeen arviointien käsittelyaikojen saattamiseksi lainmukaisiksi, ei aluehallintovirasto tässä vaiheessa ole katsonut tarkoituksenmukaiseksi tehostaa määräystä uhkasakolla. Mikäli ylityksiä kuitenkin edelleen ilmenee, tulee aluehallintovirasto harkitsemaan uhkasakolla tehostetun määräyksen antamista.

OSALLISTUJA

Tämän päätöksen valmisteluun on osallistunut myös lakimies Pia Leikasto.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa sosiaalihuollon ylitarkastaja Sini Virtanen, puh. 0295 018 000 (vaihde).

Johtajan sijainen

Katja Paakkola

Sosiaalihuollon ylitarkastaja

Sini Virtanen

Liite Valitusosoitus

Tiedoksi Sosiaali- ja terveystalalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira

VALITUSOSOITUS

VALITUSVIRANOMAINEN

Tähän aluehallintoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kirjallisesti **Turun hallinto-oikeuteen**. Päätöstä on kuitenkin valituksesta huolimatta noudatettava, jos päätöksessä on niin määrätty.

Yhteystiedot:	Turun hallinto-oikeus
käyntiosoite	Sairashuoneenkatu 2-4, Turku
postiosoite	PL 32, 20101 Turku
asiakaspalvelu	0295 642 410
puhelinvaihde	0295 642 400
telekopio (fax)	0295 642 414
sähköposti	turku.hao@oikeus.fi

Asiakaspalvelu on avoinna ma–pe klo 8.00–16.15.

VALITUSAIKA

Valituskirjelmä on osoitettava ja toimitettava hallinto-oikeudelle **viimeistään 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista**. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, valitusaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin jo kirjeen saapumispäivänä. Käytettäessä muuta tiedoksiantotapaa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksiantotodistus, saantitodistus tai haastetiedoksiannosta annettu todistus.

Millöin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

VALITUSKIRJELMÄN TOIMITTAMINEN

Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiestä käyttäen. Valittajan omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Valituskirjelmän on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä klo 16.15.

Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös laitoksen johtajalle.

VALITUSKIRJELMÄSSÄ ON ILMOITETTAVA

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, myös tämän henkilön nimi ja kotikunta on ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan

VALITUSKIRJELMÄÄN ON LIITETTÄVÄ

- aluehallintoviraston päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä jo aikaisemmin ole toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, ellei tämä ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

ALLEKIRJOITUS

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Sähköisesti lähetettyä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valittajan tulee varautua siihen, että valitusasian käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Tarkempia tietoja suoritelmasta saa hallinto-oikeudesta.